JOSEP BURGAS

SACRILEGI

OBRA GUINYOLESCA

UNA PESSETA

SACRILEGI

SACRILEGI

OBRA GUINYOLESCA EN UN ACTE

DIVIDIDA EN DOS QUADRES

ORIGINAL DE

JOSEP BURGAS

(SEGONA EDICIÓ)

BARCELONA
ANTONI LOPEZ, RAMBLA DEL MIG, 20
1919

Aquesta obra fou estrenada en el «Gran Teatre Espanyol» de Barcelona, la vetlla del día 9 de Abril de 1918, baix el següent REPARTIMENT:

El Ranca, Sr. Tormo.—*El Llondru*, Sr. Galceràn. —*Mossén Baldiri*, Sr. Aymerich.—*Cinteta*, Srta. López (V.)—*Salvi*, Sr. Alcalá.—*Nasi*, Sr. Sánchez.

Director artístic: Josep Robert.

FIGURES

Mossen Baldiri, 60 anys, capellà de l'ermita
Cinteta, 18 anys, la seva neboda.
Salvi, 70 anys, sagristà i arreplegador.
El Ranca, 45 anys } (Lladregots)
El Llondru, 35 anys } (Lladregots)
Nasi, 50 anys, taverner.

Lloc d'acció:

1.er Quadre: En una taverna-hostal de poble.

2on Quadre: En una ermita solitària.

ACTE ÚNIC

QUADRE PRIMER

Interior d'una taverna-hostal de poble. Porta general a la dreta, que dóna al carrer. Al fons, una finestra ample, vidriada, per la qual es veurà lo que passa a fora. A l'esquerra, cap al fons, el taulell de despatxar begudes. Darrera del taulell, una porteta que condueix al celler. Més cap a primer terme, una porta més gran que dóna a altres habitacions. A la banda dreta, una taula de fusta amb bancs, tamborets, etc. Al aixecar-se el teló, en Nasi, el taverner, està netejant uns gots, al taulell. Tot seguit, entren **El** *Ranca i El Llondru, després de haver-se vist passar, al lluny, per la finestra del fons.*

ESCENA PRIMERA

NASI, EL RANCA *i* EL LLONDRU

(*El Ranca i el Llondru, aniràn a seure's a la taula. El Ranca dúu barba mal cuidada i coixeija una mica.*)

NASI (*Tot aixugant-los la taula.*) Què hi voldreu, ministres?

RANCA Primer les cartes. (*Nasi, se'n va per la porta esquerra.*)

LLON. Deurem jugar per matar el cuc, eh?

RANCA Per matar lo que sigui. Farem una bescambrilla de llubí; no't sembla?

LLON. De balíns de plom, maliatsiga!... De mistos de pet, que'm passesin per la gargamella i m'explotessin a dintre les entranyes! Potser així acabaria amb la misèria!

RANCA Misèria?... Perquè vols, en tens, de misèria!

LLON. Quí parla!... Ja ho sé que'm guanyes a ronya!

RANCA Seguissis els consells de qui et vol bè...

LLON. Quins consells?

RANCA Robar. Vès quins consells!... Fer com jo! Qué'm falta pà?... El prenc! Prenc el pà i l'oli per amanir-lo, si convé...

LLON. (*Al veure venir al taverner.*) Pst!... Hm!...

NASI (*Tirant-los les cartes damunt la taula i anant-se'n cap al taulell.*) Teniu, viciosos!

RANCA Vinguen! (*Després de mirar-se-les.*) No n'hi han de més suades? (*A Llondru.*) Guaita, tú, en aquesta casa, còm tracten a la parròquia distingida.

NASI Us encetaré un joc per a vosaltres, si us sembla!

LLON. Tan-se-val. Sà com llà les hem de emporcar més, encara... Escapsa.

RANCA (*A Nasi.*) Encetar un joc, no. Ningú us diu tant. Però tirar-les a l'olla, si que podrieu fer-ho. Tindrieu caldo per a quinze dies. (*Nasi se'n va per l'esquerra. Pausa. Es posen a jugar.*)

LLON. (*Pel joc.*) Maliatsiga la misèria!...

RANCA No reneguis, que es pecat renegar a les tavernes. (*Es senten cascabells de animal, a fòra.*)

LLON. Mal llamp!...

RANCA Menos paraules i més pedres, tens de llençar.

LLON. Així caigués tota la pedrera al cap de qui jo sé, maliatsiga!

ESCENA II

Dits i SALVI

(*Salvi entra per la dreta. Porta unes coixineres plenes, una garrafa i una capelleta amb una Mare de Déu. Abans d'entrar se'l veurà estirar una corda a la porta i lligar-la a l'esquerra del cancell.*)

SALVI (*Com si parlés amb la mula.*) Sóoo!... Quieta!... (*Entrant.*) Ave Maria!... (*Al

cap d'una estona, avençant més.) Avé Maria Puríssima!... (*Llondru estira el coll per a veure'l.*)

RANCA Au, estigues pel joc i deixa'l estar, qui sigui!

SALVI Qué no hi ha ningú an aquesta casa?

RANCA Deixa'l, que per aquest bufa-ciris, no devem ésser persones, nosaltres!

LLON. Guaita'l, sembla una òliva d'aqueixes que fan niu en els cloquers.

RANCA Juga i no t'encaparris, beneit!

SALVI (*Anant cap a la porta del celler.*) Ai, Déu meu! (*Cridant.*) Nasi!... Que no hi és el Nasi?... On rediable s'ha ficat aquest tavernerot?

ESCENA III

Dits i NASI

NASI (*Per l'esquerra.*) Hola!

SALVI Grat sia Déu!

NASI On aneu, Salvi, tan carregat?

SALVI Carregat? Com sempre... Què s'ha de fer? Són caritats de les ànimes piadoses. Picada d'aquí, mossada d'allí, vaig omplint els sarrons i la caixeta dels cèntims.

NASI Fent la formiga, eh?

SALVI Es clar!... Per alguna cosa soc l'arreplegador de la santa ermita. (*Deixa a terra els sarróns i prepara la garrafa.*)

RANCA Demana, tú.

LLON. Jo?

RANCA Sí, home. Avui pago encara que perdi.

LLON. Taverner!

NASI (*Apropant-se.*) Què hi ha de nou?

LLON. Ens en posareu déu de la forta. (*Nasi va al taulell i torna amb dos gots d'aiguardent.*)

RANCA Justa, noi! Ben demanat! D'aquella que revifa els *calabres*.

LLON. Que mata el microbi de la ràbia tot fent-ne venir més, mala negada!

NASI (*Servint-los.*)Deu de la forta.

RANCA Oidà!

SALVI (*A Nasi.*) Ja'm fareu la gràcia d'omplir-me la garrafeta, Nasi.

NASI Pagant, eh?... Que jo no tinc ànimes per treure del purgatori. (*Pren la garrafa.*)

SALVI Pagant, es clar que si! Se suposa. Poseu-me-li del bó, sentiu? Del millor.

NASI Del de dir missa?

SALVI Sí, que és per a ell, per a mossèn Baldiri. Potser no's gastarà tot pel sagrat ministeri, sabeu?... Pero... es pel mateix paladar, que és igual.

NASI Voleu dir que vós, tot omplint-li les canadelles?... (*Fent-li signe de beure.*)

SALVI (*Rient.*) Valga'm Déu!... No l'ajudo amb la santa missa?... Doncs és just que l'ajudi amb altres coses no tan santes.

NASI I què? Còm es prepara l'Aplec?... Serà ben lluit enguany?...

SALVI Ah, sí!... El que és si demà fa bon dia i bon sol, n'hi pujarà molta de gent, a la nostra ermita.

NASI Tinc entès que estrena vestit nou, la Verge?

SALVI Vestit i joies. I quines joies!... Si les vegessiu, vos enlluernarieu per a tota la vida. (*El Ranca demostra parar una atenció vivíssima en la conversa d'en Salvi i Nasi.*)

RANCA (*A Llondru, baix.*) Escolta bé. Fés veure que jugues, pero escolta. (*Llondru també escolta.*)

NASI Joies i tot li han regalat?

SALVI Fumèt de tafumèt... Unes joies que valen un dineral, tal com vos dic!

NASI I quí ha estat l'ànima piadosa que li ha fet un obsequi tan esplèndit, a la Mare de Déu?...

SALVI No ho sabeu?... Ah, no? Una marquesa de ciutat.

NASI I son bones de debò, les joies?

SALVI Que si ho son?... Tot d'anells d'or carregats de pedreria. Després hi ha unes arrecades, tot perles i diamants, que mal pagades valdrien una fortuna! I, finalment, una diadema i un collaret, que amb aquestes peces soles podrien comprar-se trenta vessanes d'oliverars...

RANCA (*Baix a Llondru.*) Te n'has fet ben bé càrrec, company? (*Llondru guinya l'ull fent-li que sí.*)

NASI Caram! Si que, tan mateix, presumirà d'aquí endavant, la Verge!

SALVI Una hermosura! Aquest vespre la vestirem, que ja voldria ser-hi. Un vestit blanc... amb un mantell blau més escaient... que ja us dic que n'estarà de *gopa*!... Val a dir que ja n'ha estat sempre, per això. Déu em perdoni!

NASI Tinc entés que és gran, alta, de tamany natural, la nova imatge. Jo encara no la som vista, d'ençà que varen canviar-la.

SALVI Heretge, més que heretge!... Si mossèn Baldiri ho sap, que no la visiteu, ja haureu perdut el parroquià per *in eternum*! Si n'es de gran i hermosa! Una cara, fina, de cera!, com li toca tenir-la a la reina dels àngels; una fesomia que inspira devoció i amor a la vegada! Amb els ulls mirant al cel i les mans posades en creu, així, damunt del pit.

NASI (*Anant-se'n cap al celler.*) Veniu, que us posaré el vi ranci.

SALVI Feu. Vós mateix.

NASI No, veniu; així veureu que es del recó.

SALVI Bó sigui!... Ja crec que no m'haveu d'enganyar.

NASI Apa, home, que'n tastareu un xuclet, si veniu!

SALVI Ah!... així... no'm torbo! Com que soc l'arreplegador... doncs... arreplego lo qué passa! (*Nasi i Salvi, se'n van al celler a omplir la garrafa.*)

ESCENA IV

RANCA *i* LLONDRU

RANCA Has sentit?

LLON. Coix, si ho he sentit!

RANCA Un feix de joies que valen un dineral!

LLON. Una fortunassa, deuen valguer!

RANCA I que a hores d'ara son en mans d'un

capellà vell, que viu en una ermita solitaria, ficsat-hi bé!

LLON. Deu ésser aqueixa vella ermita que's veu al cim del Puig-tallat!

RANCA La mateixa! Aquesta es la nostra, Llondru!... O aqueixa nit ens fem homes, o ens quedem sempre criatures.

LLON. Què intentes fer?

RANCA Tu diràs! Anar a visurar aquesta pedrera de pedres bones que diu, i si son tal com diu... confiscar-les. Y tú vindràs amb mí, que amb aquets assumptes del *rap*, sempre hi toquen més quatre mans, que dues!

LLON. Ah, jo no!... jo no vinc!

RANCA Còm que no?

LLON. Jo... per altres tecles, sí... disposa de les meves poques manyes; per tot el que vulguis.

RANCA Encara que sigui per desempellegarnos d'un home?

LLON. Bé... tan com això!...

RANCA Digues...

LLON. No... això no.

RANCA (*Rient.*) Ja, ja, ja, ja!... Pallardàs!

LLON. Es que jo no ho soc un assessí!

RANCA I doncs! No hem pas de matar a ningú!... Que vols que te'ls portin a casa, els diners?

LLON. Ves-hi sol, home! Que no hi has anat sol, altres vegades, a robar? Que em necessites a mí, quan no't convé que vingui?

RANCA Sol, eh?... Després que te n'he parlat, que t'ho he dit, que me n'he anat de la llengua? Després que t'ofereixo part en el negoci? Ah, no!... No seré tan ximple! Veus que't conec, i ho xerraríes? Decideix-te! Tu vens o et mato!

LLON. Robar a una imatge sagrada! Tú sabs lo què és robar a una imatge?

RANCA Per xó què ho sé. Quin mal hi ha?

LLON. Molt mal, Ranca, molt mal, pér l'home que encara té el seu reconet d'escrúpols a la conciència!

RANCA Robar a una imatge!... que m'explicaràs, si estic tip de coneixer-les, les

imatges! He sigut escolà, jo, aqui on em veus.

LLON. Vetaquí perquè has sortit tan bona peça!

RANCA Què és una imatge, al cap-de-vall? Un troç de fusta. Y quines necessitats té un troç de fusta?... Quin mal li fas a un tronc sense ànima, que li prenguis els ornaments?

LLON. (*Que veu apropar-se a Salvi i Nasi.*) Pssst!... Calla!

ESCENA V

Dits, SALVI *i* NASI

(*Que tornen del celler*)

SALVI (*A Nasi, donant-li un duro en peça.*) Teniu. Son quatre pessetes i mitja, no fa?

NASI Bon home. Calleu, que us tornaré el canvi. (*Va al taulell a canviar.*)

SALVI (*Recullint els fatos de terra. A Nasi.*) Si em volguessiu donar un cop de mà, Nasi, us ho agrairia.

NASI Prou!

SALVI Tinc la mula aquí fora, i la voldria carregar. Lligarem uns quants sacots d'aquests a la gropa.

NASI Deixeu. Ja us la duré jo, la garrafa. (*Se'n van, carregats, per la dreta.*)

SALVI (*Com si parlés amb la mula.*) Arri!... prou morralet, mal farta!

ESCENA VI

RANCA *i* LLONDRU

LLON. (*Alçant-se.*) Per misèria, si que he robat i robaria!... Per dolenteria, no; que jo no ho soc un mal home! I arribar a matar una persona, per afany de diners, tampoc, això mai! Primer em moriria de gana!

RANCA Com es veu que ets un mal aprenent de l'ofici!

LLON. Ara mateix, amb la fam que porto i la mala salut que tinc, que no puc treballar, ni em volen donar feina, si la xamba o lo que fos em duia a poder

arreplegar algun quartet, encara que fos amb males manyes, l'arreplegaria.

RANCA I, cah, hauries de fer!... Si ets un covard!

LLON. Que no?

RANCA (*Agafant-lo del braç amb cert misteri.*) Doncs... mira, Llondru... Ara la tens, l'ocasió!... Al calaix dels taverners sempre hi ha alguna cosa de profit. Arrisca't!... Arrisca't, home!

LLON. Que si m'arrisco? Aviat ho veuràs! (*Guaita a tots cantons i se'n va cap al taulell.*) Vés, tú, vigila. (*S'embutxaca els quartos d'un cabacet que hi haurà al calaix.*)

RANCA Ja'ls tens?

LLON. Sí, au, guillem!

RANCA Sí, eh? (*Rient.*) Ja, ja, ja! Doncs ara, més que mai, tens de fer ali amb mí per fer-la bona aquesta nit. O vens a robar les joies a l'ermita, o ho xerro ara mateix al taverner. (*Rient al veure la cara d'esverat que posa Llondru.*) Ja, ja, ja!

LLON. Ets un brètol!

RANCA Vens o no vens?

LLON. Quin remei em toca!... mal ànima!

ESCENA VII

Dits i NASI

NASI (*Després de desenganxar la corda lligada al bancal de la porta.*) Arri, mula!

SALVI (*Tenint la corda a la mà.*) Adeussiau!

NASI (*Desde la porta de la dreta guaitant a fora i fent adeu amb la mà.*) Adeussiau, Salvi! (*El Nasi entra, mentres el Ranca i el Llondru dissimulen, encenent un cigarret.*)

LLON. (*A Nasi.*) Allà teniu els vint de l'ala.

NASI (*Anant cap a la taula.*) Salut!

RANCA Salut! (*A Llondru, així que son a prop de la porta.*) Au, pira, no't torbis! (*Se'ls veurà correr al fons, a través dels vidres de la finestra, mentres el taverner, tranquilament, va a re-*

cullir els vasos, les cartes i els cèntims de la taula i ho porta al taulell.)

NASI (*Al obrir el calaix del taulell, amb desesperació concentrada i anant cap a la porta de la dreta.*) Els lladres!...

MUTACIÓ

QUADRE SEGON

Una sala modesta en una ermita solitària. Al fons esquerra, un «forillo» d'entrada general *que se suposa condueix a l'escala que va a la planta baixa. En el «forillo»,* de cara al *públic, una finestra practicable. Al fons, cap a la dreta, una porta petita que dóna a l'escala per a anar al campanar. Porta que restarà ajustada, fins que s'indiqui lo contrari, i que al obrir-se per fora mostrarà els dos primers graons de l'escala. A l'esquerra, porta que dóna al despatx de Mossèn Baldiri. Entre aquesta porta i el «forillo», una calaixera amb calaixos practicables i amb un Sant-Crist grós al damunt. A la dreta, una porta que condueix a un dormitori; al mig, cap a la banda dreta, una tauleta que vingui davant per davant de la porteta del fons. Una cadira de braços de les de baqueta i altres cadires velles. Quadres amb imatges sagrades per les parets. Un quinquè encès damunt de la taula. Al aixecar-se el teló, Mossèn Baldiri, Cinteta i Salvi, acaben de dir el rosari, asseguts al voltant de la taula. Durant les primeres escenes, se sentiràn dèbils remors de pluja i vent.*

ESCENA PRIMERA

MOSSÉN BALDIRI, CINTETA *i* SALVI

BALD. (*Acabant de dir el rosari i fent-se la senyal de la creu.*) Gloria ad Pater, Filio, Spiritu Sanctos...

TOTS Amén!

CINT. (*Alçant-se, festosa.*) Molt bé, oncle, molt bé! I ara que ja havem sopat, i ja havem dit el rosari... estigui bo! (*Se posa a les espatlles un gran mo-*

cador o xal blau que hi haurà en una cadira del fons.)

BALD. Què vols dir, «estigui bo»!

SALVI I ara!... que ho dius de veres?

CINT. Me'n vaig, oncle, me'n vaig.

BALD. Cà, dona!... No t'ho posis pas al cap! On vols anar, si està plovent!

CINT. Ai, però a casa m'esperaran.

BALD. Què t'han d'esperar, tontassa!... El que't dirien, si te'n entornaves amb aquest temps i a les fosques, que ets una cap-de-tròns. (*Se sent un trò.*)

CINT. (*Esglaiada.*) Ai!... Jesús, Maria i Josep!

SALVI Sant Marc, Santa Creu!... No els anomeni, mossèn Baldiri, que be prou que venen sense cridar-los.

BALD. El teu pare ja ho sab que no tinc ningú per a acompanyar-te.

CINT. Però és que jo li he dit que si no la vestiem avui, l'imatge, tornaria demà per vestir-la.

BALD. Ja has vist que no l'hem poguda vestir avui, perquè la pintura de l'altar és encara massa fresca.

SALVI Ja s'ho pensaran que és pel mal temps, que no hi tornes.

BALD. Que no t'hi has quedat altres vegades, aquí, amb el teu oncle?... A tot arreu estessis tan malament com a l'ermita, a prop de la mare-de-Déu, que vetlla per tots nosaltres.

SALVI Que no t'hem tractat bé amb el sopar?

CINT. Sí, massa. Però'm sab greu. El dormir és diferent: dona més tràfec, més molèstia.

BALD. Sempre hi ha el llit del foraster a punt, aquí a l'ermita. Mira, veus?... (*Senyalant a la dreta.*) Aquella és la teva cambra; la mateixa que't donava quan eres petita, la que vares ocupar durant més de quinze dies, ara fa uns quants anys, que vares pujar a fer salut. La teva, no t'haig de dir res més.

CINT. Gràcies, oncle, gràcies! Ja me'n recordo, i em recordo, també, que ja aleshores em feia molta basarda quedar-me a dormir aquí dalt.

BALD. Basarda?... De què?
CINT. Una ermita tan sola, tan alta!
SALVI Millor. Som més a prop del cel!
CINT. S'hi senten les òlives i els xuts!... (*Amb espant.*)
BALD. Tonta!
SALVI També s'hi senten les campanes... quan jo les toco.
BALD. Be prou que les deu sentir desde casa seva!
CINT. Es tan solitari tot això!... No comprenc com s'hi saben avenir a viure així, a quatre vents... (*Se sent una ventada molt forta.*)
BALD. Què quatre!... Escolta... Set dotzenes de vents.
SALVI (*Gestos per espantar-la.*) Això és que s'ha penjat alguna bruixa.
CINT. Ai, no!... No m'acabin d'espantar!
BALD. Poruga!
CINT. Viure així, dos sants homes, tan sols, i en aquesta edat!
BALD. Què ens han de fer a nosaltres?
CINT. No deurien ésser els primers que han sigut victimes de la mala gent.
BALD. Per això procurem estar sempre en gràcia de Déu.
SALVI I combreguem ben sovint.
BALD. I els que estan en gràcia de Déu no han de temer res.
SALVI Som hòstes de la Santa Verge Maria, nosaltres.
BALD. Te raó el pobre Salvi. Vols millor companyia i millor guardiana? Ella ens ampara, i ella te compte de tot i de tots, en aquest món.
CINT. Ja ho sé, oncle. Però, i si te un descuit, la Verge?... Què no se n'han donat casos de que alguns ermitans...?
BALD. (*Tapant-li la boca.*) Calla, nena, calla; no diguis heretgies!
SALVI Si el càs vingués, que Nostre Senyor no ho vulgui, fins un miracle faria per nosaltres, la Mare de Déu.
BALD. I després... ja sabem que no ha de passar-nos res que Ell no vulgui.
CINT. Ah, no!... Això és clar.
BALD. I doncs, dona!

SALVI Bah, bah, no t'hi pensis més!

BALD. Et quedes, oí?

CINT. Em quedo. (*Se treu el mocador de l'espatlla i se'l posa mig plegat al braç.*) Què haig de fer, si aquest és el seu gust!

BALD. (*Encenent una espelmatoria i donant-li.*) Te; té un llum, i vés, arregla't com millor et sembli. Allà hi tens de tot; fins un gran mirall, per empolainar-te quan te llevis, presumidota!

CINT. Bona nit, oncle! (*Li besa la mà.*) Bona nit, Salvi!

SALVI Ben bona i ben santa!

BALD. Deu te dongui un bon son; i si necessites quelcom, crida. No t'estiguis de res, eh?... Apa, d'aquí a demà. (*Cinteta se'n va per la dreta, enduent-se'n el mocador gran, blau i l'espelmatoria encesa.*)

ESCENA II

MOSSÉN BALDIRI *i* SALVI

BALD. Feia tans anys que no l'havia vista, que'l cor em balla de goig.

SALVI Ella ha volgut venir a vestir la Mare de Déu, sia com sia.

BALD. Es un àngel, pobreta!

SALVI No ho sembla filla de pagés. Tan fina, tan ben educada!... Sembla haver nascut per reina o per princesa.

BALD. Doncs, què't creies? Aquí on la veus, ja te el títul de mestra, la meva neboda. Quatre anys, l'ha tinguda a ciutat el seu pare, en un col-legi de religioses, fent tota mena de sacrificis per a que arribés a ésser una dona instruida, capassa de portar una casa, i fins de guanyar-se la vida per a ella i pels seus.

SALVI (*Encenent el fanal.*) Això és bonic!... diguin lo que vulguin. Els pagesos rics d'aquesta rodalia, n'haurien de pendre exemple del vostre germà.

BALD. (*Guaitant cap a la finestra, per darrera dels vidres.*) I plou, encara!

SALVI Sí, fa llevant. N'hi ha per estona, em penso.

BALD. Resarem un Pare-nostre perquè demà faci bon dia, Salvi.

SALVI Resem-lo. (*Obra la porta del fons; a dintre s'hi veuen dos graons i els puja.*)

BALD. On vas?

SALVI Anava a tocar mal temps. A veure si fem fugir la tamborinada.

BALD. No cal. Ja minva... (*Salvi tanca.*)

SALVI Doncs me'n vaig a baix, a tancar.

BALD. El Pare-nostre!

SALVI Ja sabeu que jo reso tot trastejant. La obligació i la devoció son dues coses per mí molt sagrades, i les agermano tan com puc. (*Agafa les claus i se'n va pel forillo, tot resant.*) «Pare nostre, que esteu en lo cel...» (*Mossèn Baldiri s'agenolla davant del Crist que hi ha a la calaixera i també resa amb veu molt baixa.*)

ESCENA III

MOSSÈN BALDIRI *i* CINTETA

(*Cinteta entra despentinada, amb la cabellera extesa*)

CINT. (*Per la dreta.*) Oncle! (*Mossèn Baldiri li signa que calli. Ella s'agenolla i també resa un instant.*)

BALD. Què vols? Que no te'n vas al llit?

CINT. Ja hi vaig, però abans... ara que estem sols... li volia demanar una cosa. Espero que no'm dirà que no.

BALD. Digues.

CINT. Ensenyi'm les joies de la Mare de Déu.

BALD. No, demà; demà les veuràs. I les tocaràs i tot, si vols.

CINT. Corri, ensenyi-me-les, oncle!

BALD. No. Et dic que no. Demà. Mira, tu li posaràs les arrecades, la diadema i el collaret, i jo els anells. Ho farem així, eh?

CINT. (*Contenta.*) I la vestiré jo, també?

BALD. Sí, dona! Es la primera feina que farem de llevada. Ja tenim l'imatge aquí dalt! Precisament és allà, a l'armari de la teva cambra.

CINT.	Qué n'hi han molts d'anells?
BALD.	Dos per a cada dit; amb això, comptà.
CINT.	Ai, Senyor!... Que deuen ser bonics! Ensenyime'ls!
BALD.	Ara, no! No m'ho facis tornar a dir, que m'enfadaria.
CINT.	Ves que li costaria!... Miri que no'm sabré adormir que no les vegi!
BALD.	Sí, dona, que t'adormiràs! No t'has d'adormir! Apa, vés, vés, nena. Ja't vagarà demà. Ho sents? Au, sigues bona minyona.
CINT.	Ara!... Ara!...
BALD.	No ho vui! Bah!... S'ha acabat!
CINT.	Ara l'he fet enfadar...
BALD.	Qué m'has d'haver fet enfadar, criatura, si tinc més corda que un llivant pou!
CINT.	Doncs vostè m'ha fet enfadar a mí.
BALD.	Això no diré que no. Apa, vés, vés, maca, filla meva!
CINT.	Bona nit.
BALD.	Vés... i que la Verge sia amb tu.
CINT.	(*Apart.*) Ja sé on les tens, ja!... Veuràs quan dormis!... (*Se'n va per la dreta.*)

ESCENA IV

MOSSÈN BALDIRI i SALVI

BALD.	(*A Salvi, que entra pel fons i obra un xic la finestra.*) Encara fa temperi, Salvi?
SALVI	Sembla que ha minvat un xicarró.
BALD.	Doncs, si estàs llest de tot, ja pots retirar-te per mí.
SALVI	Apa, doncs. (*Es senten dos trucs forts.*) Han trucat, sembla
BALD.	Quí deu ésser en aquestes hores?
SALVI	Potser el pare de la Cinteta?
BALD.	Potser sí, que és ell. Vés, guaita per la finestra, abans.
SALVI	Serà millor. (*Va a la finestra.*)
RANCA	(*Dins.*) Santa nit.
SALVI	Aquesta i les altres.
RANCA	(*Dins.*) No hi viu un sacerdot en aquesta santa casa?
SALVI	Bé hi viu, en gràcia de Déu!

RANCA Doncs volguessiu obrir, si us plau.
SALVI. Què us porta?
RANCA Una obra de caritat.
BALD. Quí és?
SALVI (*Des del fons.*) Sembla un d'aquests que menen automòbils per les carreteres. Es ben parlat i fa cara de bon ésser. L'obro?
BALD. Baixa a obrir-lo. (*Salvi se'n va diligent pel fons esquerra, deixant la finestra del fons ajustada. Pausa. Va a guaitar també a la finestra. Al tornar diu:*) Si és ben parlat, i al parlar invoca la caritat, obrim-lo. Qué Mare-de-Déu serà!... (*Pausa.*)

ESCENA V

Dits i el RANCA

(*El Ranca, vestit amb guardapols i gorra de xòfer, entra apressuradament. Parla baix i fingint emoció.*)

RANCA Senyor sacerdot... Un ferit molt greu demana els seus auxilis.
BALD. Un ferit aquí a la vora?
SALVI Un accident?
RANCA Jo els diré. Anàvem en auto, jo i un senyor de Barcelona, a tota marxa, dret a la propera vila, i... allò que passa... al fer una virada, el cotxe ha fet un bot del diable, estimbant-nos a tots dos daltabaix de la marjada. Jo, per sort, per miracle, es pot dir, no m'he fet res; però el senyor que duia és allà molt mal ferit, i el pobre, a grans crits, està demanant per l'amor de Déu, un sacerdot que l'auxilíi.
BALD. Valga'm Jesús!... I amb una nit com aquesta!... On vaig jo, pobre de mí?
RANCA Ho comprenc; però... és un cas tan urgent... Faci-ho per caritat!
BALD. No me'l podríeu portar aquí, el ferit?
RANCA Impossible! Es un cos gran!...
SALVI Tot és costa amunt, és clar!
RANCA Dos homes ferms, encara... Jo i un altre de forçut que m'ajudés... Però és que s'està morint; està desangrant-se!... Si em poguessin deixar uns

draps i unes venes... una mica d'àrnica... (*Salvi treu tot això d'un calaix de la calaixera i ho dóna al Ranca.*)

SALVI Jo l'acompanyaré, si cal, mossèn Baldiri.

BALD. Aneu, aneu en nom de Déu!

SALVI Teniu, no us desespereu.

RANCA Déu els pagui la caritat!

BALD. Vindrem... vindrem, bon home!

SALVI On dieu que és això?

RANCA No poden errar-se. Aquí, a un tirat de pedra. Saben el segon revolt de la carretera? Doncs allí mateix, dessota del molí.

SALVI Ja sé on vol dir.

BALD. Aneu, aneu. Vindrem. (*Disposant-se a arreglar-se per a marxar.*)

RANCA Mercès! Allí els espero. (*Se'n va pel fons.*)

ESCENA VI

MOSSÈN BALDIRI *i* SALVI

(*Un i altre s'arreglen per a sortir*)

BALD. Reina Santíssima!... Tot sia per glòria teva!

SALVI Jo no sé com no se n'estabellen més, al cap del dia.

BALD. Paciència, Déu meu!

SALVI Si corren com a diables, aquests esperitats!

BALD. Apa, encén el fanal, que jo, mentrestant, vaig a cercar la caixeta. (*Salvi encèn un fanal que hi haurà penjat a un recó. Mossèn Baldiri se'n va per l'esquerra i torna tot seguit amb la caixeta dels sagrats auxilis.*)

SALVI I si li diguessim a la noia?

BALD. Jo deu dormir, l'àngel de Déu; deixem-la estar.

SALVI Val més, sí; també s'enguniaria... Que'l tancarem el cancell?

BALD. Es millor. No fos cas que... I la porta de l'escala també, és més prudent tancar-la.

SALVI (*Despenjant un manoc de claus del recó.*) Prenc les claus, doncs.

BALD. Passa endavant, tu, que'm faràs llum. (*Mossèn Baldiri apaga el quinqué, deixant l'escena a les fosques. Se'n van pel fons.*)

ESCENA VII

CINTETA

(*Entra per la dreta. Va descalça i despentinada, però amb art; vesteix tota blanca, en cos de camisa i amb un refajo o enagus senzills sense adorns de cap mena, l'espatlla abrigada amb el mocador blau. Porta l'espelmatòria encesa a la mà. Va de puntetes a mirar cap a la porta de l'esquerra. Tot seguit, amb gran desfici, obra un calaix de la calaixera. En treu unes capsetes i les destapa. Al destapar-ne una, torna a ficar les altres al calaix i el tanca.*)

Ah!... Aquí!... Qué hermoses!... Filla!... I que bé m'escaurien!... Vaig a posar-me-les. Sí, sí, al davant del mirall!... (*Agafant altre cop l'espelmatòria, se'n va per la dreta, enduent-se'n la capseta.*) Qué'n deuré estar de guapa! (*Desapareix per la dreta. L'escena resta fosca.*)

ESCENA VIII

El RANCA *i el* LLONDRU

(*Entren sigilosament, saltant la finestra. El Ranca porta a la mà una llanterna sorda*)

RANCA Res!... Malaguanyat temps que hem perdut a la capella!

LLON. Ja t'ho deia jo, que l'imatge no hi seria encara a l'altar.

RANCA Doncs, si l'han de vestir, les joies no les durà pas a sobre! Seran desades. Tiva, a registrar-ho tot, i dona't ànsia!

LLON. Son fóra, eh?

RANCA Sí, son avall, camí de la carretera.

LLON. Els has vist marxar?

RANCA Còm t'ho haig de dir?... Ficsa't!... Aparta el llum. Ficsa't... tu mateix, el llumet del fanal com va allunyant-se.

LLON. N'estàs segur que estem sols?

RANCA A l'ermita no hi viuen sinó ells dos.
LLON. Trigaran gaire a tornar, et sembla?
RANCA Si no han de tornar fins que trobin el ferit, no crec que tornin mai de la la vida.
LLON. Podem maniobrar, doncs?
RANCA Maniobra, i depressa!
LLON. Aquí hi ha una calaixera.
RANCA Ves els calaixos.
LLON. Fés llum.
RANCA Si't manca un *rossinyol*, disposa.
LLON. No cal, son oberts.
RANCA Mala senya; més m'estimaria que no ho fossin.
LLON. (*Després de remenar ràpidament els calaixos i llençant peces de roba a terra.*) Molt enfarfec de trastos, però res que valgui res. Vès. Mira't aquest Sant-Crist; sembla de plata.
RANCA I si fos de llautó? Fòra! Les joies! Les joies!... Els anells!...
LLON. No hi son!
RANCA Veiam, jo... Deixa'm... (*Remena febrós.*) Mala reira de bet!
LLON. (*Fent llum a la porta esquerra amb el fanal.*) Calla! Tu! Ranca!... Allà dins hi ha una taula vella. Fa cara de ser el despatx del mossèn. Hi ha una finestra que, si convé, la podrem saltar.
RANCA Som-hi! No perdem temps, que'l temps son joies! (*Se'n van tots dos, amb la llanterna, per la porta de l'esquerra, que restarà ajustada.*)

ESCENA IX

CINTETA

(*Entrant per la dreta, de la mateixa manera que ha sortit, però tota enjoiada amb les joies de la Mare de Déu: els anells, el collaret i la diadema.*)

CINT. (*Anant cap a la calaixera, de puntetes, tota contenta.*) Veiam si n'hi te més!... (*Esglaiada, a l'adonar-se dels calaixos oberts i de la roba que hi ha escampada per terra. Amb crit ofegat de terror.*) Oh!... Reina del cel!

Què és això?... (*Ficsant-se en la porta de l'esquerra.*) Lladres!... (*Horroritzada.*) Lladres!... (*Reculant cap al fons dreta, fins que es arran de la porteta.*) Pobre de mí!... (*Al dir això, haurà donat una bufada a l'espelma, apagant-la i deixant-la a una cadira que hi haurà al fons mig amagada. Es posa en creu les mans damunt del pit, com en un gest de suprema angoixa.*) Si em troben, m'assessinen! (*Al sentir passos, obra ràpidament la porteta del fons.*) Verge Santa, ampareu-me! (*Desapareix per la porta petita, ajustant-la darrera seu.*)

ESCENA ULTIMA

El RANCA, *el* LLONDRU *i després* CINTETA

(*Entren per l'esquerra, mig borratxos, fent dèbils tantines*)

LLON. (*Desesperançat.*) Errada, Ranca! (*Aixugant-se els bigotis amb la màniga.*) Menos mal que hem trobat la garrafa!

RANCA Oi!... Aquest ranci ens donarà dalit per seguir buscant.

LLON. I si el capellà, per prudència, se les hagués endudes, les joies?

RANCA L'esperarem, i les hi farem donar si us plau per força! (*Signant que'l burxarà.*)

LLON. Veiam, veiam si l'haurem feta sabatera! (*El Ranca te el fanal i signa a Llondru la porteta del fons.*)

RANCA Obra aquella porta.

LLON. Vols dir, aquí?

RANCA Obra! (*Llondru obra amb parsimònia la porteta i, al ésser mig oberta i adonar-se de Cinteta, torna a ajustar ràpidament tot espantat.*)

LLON. Es aquí. Tota enjoiada!

RANCA Ansia, no ens hi torbem, doncs. (*Deixa la llanterna damunt la taula, de manera que'l raig de llum cau de plè damunt la figura de Cinteta quan Llondru torna a obrir la porta de bat a bat. La Cinteta, plena de terror, resta dreta damunt del segon graó, inmòvil,*

com petrificada d'esglai, de cara al públic, amb les mans creuades damunt del pit i amb el mocador posat de manera que sembli un manto, i donant l'impresió de que és una imatge, amb la mateixa actitut que'n Salvi havia descrit en el primer quadre.) Tu, treu-li les arrecades, i el demés; i jo, després, aniré pels anells.

LLON. No goso!... Fes-ho tu sol!

RANCA Tira, mal llamp, o aquí mateix t'estenc d'una burxada!... *(Fa acció de treure's una eina.)*

LLON. *(Espantat, després d'haver-se apropat a la Cinteta.)* Sembla com si respirés!

RANCA *(Comença a dubtar.)* Il-lusió teva. El vi, que se t'ha pujat al cap.

LLON. Respira!... Acosta-t'hi i ho veuràs.

RANCA *(Amb fingida valentia. Rient.)* Ja, ja, ja! Doncs, espera't, que aviat no respirarà! *(Es treu un ganivet de molles i l'obra.)*

LLON. Què vas a fer, Ranca?

RANCA *(Rient.)* Si és viva, matar-la, i en paus!... *(Va per ferir a la Cinteta. Aquesta, com sortint del seu esglai, al veure que van a ferir-la, es desprèn de la «pose» primitiva, que no havia abandonat. Juntant les mans, alçant-les pausadament i girant els ulls al cel, exclama:)*

CINT. Senyor! Déu meu!

RANCA *(Caient-li el ganivet de les mans.)* Cert!... Miracle!...

LLON. *(Caient agenollat als peus de la Cinteta.)* No, Verge! No ho soc un malvat! Es per misèria!... Es per misèria!...

RANCA Miracle!... *(Víctima d'un atac fulminant, cau rodolant per terra, cargolant-se amb una horrorosa contracció de tots els muscles.)*

TELÓ

NOTA: La primera edició d'aquesta obra ha estat publicada per la revista de teatres *La Escena Catalana*.

OBRES D' EN JOSEP BURGAS

	Ptas.
Vidamor (poesies amoroses) . . .	Agotada
Frai d' amor (poesíes)	2'—
El llibre dels petons (poesíes) 2.ª edició	0'50
Jordi Erin (epissodi) 2.ª edició . . .	0'50
Calvari amunt (quadre dramátic) .	1'—
Divagant (monòleg, traducció). .	0'50
La carretera nova (comédia, un acte)	1'—
La mà de l'home (monòleg, arreglo).	0'25
Les germanetes (comèdia, un acte).	1'—
Peus de plom (monòleg). . . .	0'50
Estil Imperi (epissodi galant) . .	1'—
Ombres d'amor (fantasia)	1'—
Torre-Torretes (comèdia, un acte),	1'—
Els segadors de Polònia (epissodi).	0'50
Max-King (caricatura trágica, un acte)	0'50
Flor de Picardía (versos d'amor i de pecat).	1'—
Sota el cel de la Pàtria (epissodi patriótic)	0'50
El Premi de l'hermosura (comèdia, dos actes)	1'50
Gloriós Sant Medí o La Colla dels Tivats (sainet en un acte i dos quadres)	1'—
Nuvis a Montserrat (sainet en un acte i dos quadres)	1'—
Sacrilegi (obra guinyolesca en un acte)	1'—